

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“
виносить: в Австрії:
на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на четвер року 6 К
на місяць 2 К

За границею:

на цілий рік: з щоденною ви-
силкою 7 доларів або 14 рублів;
в висилкою двічі в тижні 6 до-
ларів або 12 рублів; в висилкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поодиноке число по 10 сотиків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Кonto почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний днівник.

„Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милості і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска“. — З Русланових поемів М. Шашкевича.

Річ німецького канцлера.

(X) Серед сучасного межинародного положення набирає великого значення річ німецького канцлера, виголошена в парламенті в розправі над військовою предлогою. В хвилі коли європейська дипломатія показала ся безрадною насідком своєї таємництва, німецький канцлер відкрив съміло завісу сеф таємничої роботи, щоби кинути ясне съвітло на сучасне межинародне положення і розігнати важку журбу, яка затяжила над усею Європою. Як раз ся таємничі дипломатичні роботи, се тривожливі і непевні та нерішуче поступоване збільшило ще небезпеку і грозу для європейського мира.

Німецький канцлер Бетман-Гольвег відкрив завісу, якою висловлено сю таємничу нерішучу роботу європейської дипломатії і представив съміло ціле межинародне положення, яке оно є в дійсності, а тим самим розігнав тривогу, яка опанувала уми всеї Європи. Німецький канцлер відкрив завісу і тим розігнав можливість всяких фантастичних страшилиць, які тривожили Європу, однак ся на га дійсність зовсім ще не може розвійти всікі журби. Він лише позволив усім глянути поза ту завісу і придивити ся ясно тим небезпекам, котрі загрожують мир і добро народів, він вказав на се, що війна не мусить, але може бути, що грова велика а надія мала. Він зовсім щиро сказав, що можуть так зложити ся обставини, що Німеччина буде привелена до війни, хоч ніхто сего не зможе означити, чи і коли се може стати ся і ніхто не може запоручити, що війни не буде. Він держить у своїх руках керму політи-

ки, а мимо того запевняє, що ніхто не може знати і сказати, чи і коли може бути війна.

Німецький канцлер вказав велими влучно на дві такі головні причини, котрі можуть спричинити війну, а іменно з одного боку жадоба відплати, котра у Франції привело до великих воєнних приготовлень, а з другого заборчий дух панславізму розогнений від часу воєнних успіхів Балканського Союза. Отже з одного боку французька загорілість а з другого підсичувані безнастінно виславянські чи славянофільські мрії — отє в головні небезпеки для європейского мира, для розвитку народів, котрі можуть скупати ся в морю крові. Проти сеї небезпеки європейського заколоту був кріпким забором тридержавний союз, однак тепер обставини значно змінили ся а сили пересунули ся. Франція і Росія утворили з Англією тридержавне порозуміння, а замісць Туреччини, котра тепер виходить за рапубли виступає тридержавний балканський союз, котрій тепер будуть тягнути ворохобні сили в противний бік, щоби підкотати се забороло європейского мира, яким був досі тридержавний союз. Політична рівновага в Європі захищана і в тім лежить небезпека для мира. Тимто в останніх часах Німеччина намагає ся навязати порозуміння з Англією а від приязного і успішного довершення сего порозуміння буде зависімість держав європейского мира. Чи сі змагання Німеччини доведуть до успішного висліду, сего німецький канцлер не може ще запоручити.

Найближша нагода, в котрій може показати ся, чи можливе буде держане мира, насуває ся тепер, коли ведуть ся переговори представників європейских держав в Льондо-

ні, щоби перевести в дійсність волю Європи до Скодри і Альбанії супроти опору Чорногорі і Сербії. Німецький канцлер висловив рішучу волю іменем Німеччини „що буде змагати з усюю рішучтю перевести „привласких обставин“ в діло. Однак ніхто не може запевнити, чи всі європейські держави здобудуть ся на сю рішучті. Але канцлер не має сумніву лише що до того одного, що Німеччина в усяку війну європейску, котра би вибухла, буде замотана, чи то яко пред-
мет нападу, чи яко союзник нападених. До сих виводів додав Бетман-Гольвег на адресу Росії замісць, що Німеччина додержить вірності своїй союзниці Австро-Угорщині. Німеччина не думав нікого нападати, але можливо, що її нападуть, а тоді буде она боронити ся і бороти ся о свое съствоване на жите і смерть. Отє причини, для чого Німеччина привелена приготувати ся до бою, щоби всіми силами станули в своїй обороні.

Сі рішучі слова німецького канцлера, сі рішучі запевнення що до союзної вірності, повинні найти голосний відгомін в усіх кругах, котрі нині загрожують мир і в тій рішучій поставі Німеччини можна бачити певну поруку, що мира європейского не важать ся за-
колотити.

Несовітні хлоподани або як „Свобода“ говорить до наших селян!

(Конець).

Закид зроблений „Свободою“ Христ.-су-
спільному сторонництву, наче би оно мало

Виходить у Львові що дні крім неділь і руских съвітів о 5 год. по полуничні. — Редакція, адміністрація і експедиція „Руслан“ при ул. Хмельовського ч. 15, II поверх. Експедиція місцева в Агенції Соколовського ул. Ягайлонська ч. 3.

Рукоючи звертає ся лише па-
переднім засторогу.

Рекламації лише неопечатані в вільні від порта. — Оповістки звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сot. Подяки і привітані донесення по 30 сot. від стрічки

З одного жерела.

Іван Петришин, „вічний“ студент прав і канцелярійний помічник адвоката Гуменецького, був за ділом в селі Тиміві. Зорудувавши, що мав, вступив ще до о. пароха Ріпака, що відчевіркувати. О. Ріпак здивував ся трохи, коли побачив у себе Петришина, бо знат, що се ніхто інший, лише він описав єго уже кілька разів у радикальні „Громадські Голосі“ як „попа-деруна“; однак ні словом не згадав свої думки і приняв гостя, як годять ся. Навіть не допитував ся, чи Петришин приїхав сюди за ділами свого хлібодавця, чи може щоб розбудити заснічено, радикальну „Січ“.

Мало того, о. Ріпак цілком спокійно згодив ся на те, щоби Петришин був свідком такої подїї. До парохільної канцелярії прийшов господар Ілько Будний з вісткою, що померла єму дитина, котра прожила всіго два тижні. Просив о похороні зі службою божою і парастасом.

На що тобі, Ільку, служби божої і парастасу, коли ся дитина як ангелік без гріха, вистане покропити тіло і можна поховати.

Так толкував о. Ріпак Будному, однак той не згодив ся з єго думкою.

— Як якийсь господар рапчує ся — казав він певно. — Стало мене на хрестини, стає і на похорон.

— Який з тебе господар, Ільку, — відповів о. Ріпак — коли я знаю, що тебе Абрумко ліцитує.

— Не журіть ся, паночку мною, тільки кажіть, що маю дати — обурив ся Будний.

О. Ріпак подивив ся уважно на селянина і по хвилі сказав:

— Даши три ринські.
— Чи не буде то за богато? Адже то дитина! — замітив селянин лукаво.

— Дитина чи не дитива, а служба божа і парастас одинакові як для старих, так і для дітей. Я за дармо покроплю, але коли ти жадав від мене більшої праці і для дитини паради, то заплати!

— Дам півтора ринського.

— Не торгуй ся, Ільку, бо ти знаєш, що я не пристану. І маєш мені наперед дати гроші, аби я потім не чекав.

— А два ринські возьмете?

— Аї! гадки! Три мусиш дати, не спущу аї! феніка, аби ся знаєш, що за то, що не потрібне, дорожче платити ся. Я цілій ранок стражу.

— Коли ж бо я й не взяв з собою більше, тілько два...

— То йди до дому, постараїся о третій і принеси!

— І не спустите нічого?

— Ні!

— Адже мені ще людий треба прймити по похороні.

— Мене то нішо не обходить.

Будний постояв ще хвильну мовччи, зітхнув важко, пошкрабав ся у голову, потім з кишені, глубокої аж до коліна, виняв шматину з грішми і поклав цілі три ринські пан-отців на стіл. Заплативши, сказав „Слава Ісусу“ і вийшов з хати, очевидно дуже не вдоволений.

Петришин, що слухав сеї розмови і торту, очи аж заблісли з радості, — сеж прегарна тема до дописів! Тут сам съяцінник знає і каже, що хлопа ліцитують, і проте дере з него за марніцю три ринські! І ще як торгує ся!

О. Ріпак мов би відгадав думки свого гостя і сказав:

— Можете сю подію описати для „Громадського Голосу“.

— Я туди не пишу — відпекав ся Петришин.

— Н-ну! Може й ні. Але коли ви писали, то хоч додайте, що не лише піп, але й хлоп винен, коли жадав зовсім непотрібного пародного похорону для дводніжевої дитини. На хрестини і стину певно більше віддасть, як я дістав.

Сі слова зовсім не переконали Петришина. Не штука — думав він собі — грati ро-
лю патріота і давати на будову бурси два тисячі, як се о. Ріпак недавно зробив, коли обирає ся темних селян отак, як Будного. Але сего не вищадало сказати о. Ріпакові в очі в єго власній хаті — і Петришин тілько так подумав собі, попрощає ся і вийшов.

Писати зараз додиси про сю подію, яку бачив, було годі, бо о. Ріпак знов бін, хто й написав; назвати о. Ріпака по імені також не можна було, бо крім Петришина і ненісменного Будного не було съвідка сего торгу і „здирства“; однак можна було написати щось загально про немилосерність попів і на-
віть можна було саму подію оповісти, тілько аби не називати села ї особи. Саме таку „загальну“ допись ладив Петришин у два тижні по побуті в Тиміві — писав її під вільну хвilio таки в канцелярії свого принципала, коли в дверях станув селянин Будний.

— А! як ся маєте, газдо! — втішив ся Петришин, мов би сподівав ся від него саме

— І що вас до нас приводить?

— Пана месячна нема? — спитав Будний, замісць відповісти на питання Петришина.

— Зараз прийде. Що чувати в Тиміві? Коли будуть збори „Січі“?

— Е! мені тепер не до „Січі“, коли мене самого січуть.

— Що ж там такого?

— Ов! — здивував ся Петришин і взяв селянина на випит.

Довідав ся зовсім звичайну історію з хлопського життя. Коли Будному вмерла перша жінка, він позичив гроши в Абрумка, небогато, всего 30 зп. Небавом потім оженив ся в друге і позичив знову 30 зп. Потім ще на купно підсвінка взяв у жида 10 зп. Гадав, що вигодув безрого і віддасть довг. Вигодував справді, але прийшла зараза і безрого згинула. До того настало слітне літо, мало що й візяв з поля. Проценти росли, довгу не віддавав — а тепер уже й по ліцитациї.

— Півтора сотки довгу набрало ся! — нарікав Будний. — А я тілько сімдесят по-
зичив!

— Ну, звідки він набрав аж півтора сотки, як там і сотки не було?! А суд мені права не дав і за жидом потягнув руку! Чи то поправді діє ся? Я прийшов до пана адвоката, аби мені написав просьбу до найяснішого пана... Чей є ще якесь право і на наш суд...

— Папери маєте? — спитав Петришин.

— Маю.

Петришин заглянув у папери.

— Слухайте, газдо, ви вже справи не виграте. Се пропало на віки і школа кождо-
го сотника на дальший процес. Ту і цісар не поможе, бо таке вже право і сам цісар то право підпис

слабодухи часто вмовляють, що він радикальствує. В нашім народі тільки іскра християнських почувань, треба би уміло лише їх розбудити а він тоді дасті відправу усім не-прощенім гостям, газетарям, що вмовляють в него неодноразово чого він не має на думці і в що не вірить. Наш народ в серці своїм но-сить зародок христ.-супр. організації і съвіт-глайд єго найкрасше відповідає і годить ся в напрямами христ.-супспільніків. Се говорючи і без пересади, застерігаючи ся перед усікими на сю тему підозріваннями о одновід-сторонність. Я мав вагоду належно приглянути ся як раз сїї важній прикметі укр. народу і тому ділячи ся моїми спостереженнями з читацями, осміяло ся додати, щоби скрівилися на душі усі цирко мислячі робітники в на-роді і не дуже то звертали увагу на напасти наших патріотів, котрі в боязни, щоби стан їх поєднання не уменшився пускати в народ такі вісти, яких або самі не розуміють або перекривши свої душі, намагаються ся натягати правду і ложно вмовляти в християнський загал селянства, що християнам не вільно в християнських організаціях розвиваються. Сей поклик мій основу на словах Шапікевича: „Очи ми вирвеш і душу ми вирвеш а не вирвеш милости нї віри не вирвеш, бо руске ми серце і руска віра“.

o. I. K.

Допись з Сяніччини.

(„Культурний“ подвіг п. Теодора Сениці).

Переживає Европа свій пересилені бал-канські, чому не мала й Сяніччина витво-рити в собі „пересилення парламентарного“. Ви бі і не повірили. А прецінь оно так є. І „портфель міністра фінансів“ Читальні „Про-світі“ готов бути „do wzięcia“. Так приві-менше „піле місто“ говорить. Так ї сам пан Сениці ізва своєї „будки“ „urzędowej“ всім і вся крикнув: „Плюю на все“ і робіт собі, що знаєте! а съвідками того грізного „Ме-mento“ були ї урядники зі староства і „мо-скалі“ і таки наши і „всякое диханіе“, які тоді було в „Торговлі“ чи ради „пити“ — чи ради „товаро-закупу“.

І спитаєш ся, гданий читачу, яка при-чина „димісії“ пана Сениці? Навіть більше не відгадав, а радше власне повинен би відгадати. Що ж нині може бути для наших справ загально народних причинною всякого ліха, нещастя і невдачі?

„Руслан“, „Руслан“ і ще раз „Руслан“. От нікто інший, як „Руслан“ спричинив у нас міністерські пересилені і допровадив до таких „послідовностей“ що „всьо в Сяніччині готово розлетітись“, а всьому винна „су-спільніків“ політика, а радше „4-ки“ сторон-ничість, що не позволила їй вивести перед съвітом „діла“ пана Сениці і значінє его для Сяніцкої України.

ні додав, — Я почекаю на пана месяча.

Адвокат Гуменецький надійшов небавом. Високий, ограйений, з розкішною бородою. Навіть не подав руки Петришинові, тілько ска-зув: „добрий день!“ і обернув ся зараз до селянина.

— Що скажете, пане газдо?

— Прошу до цісаря.. пропошу ласки пана гадуката — аби скасував ліцітацію. Суд мені правди не дав...

— Ов, то якась не проста справа! — замітив адвокат.

— Покажіть папери!

Подивив ся у папері і сказав:

— Ну, щож? Се можна зробити. Ви вже все розповіли сему панові? — і показав на Петришина.

— Вже! Тілько сей пан каже, що школа кожного крейцара на дальший процес, все пропало.

— Ех! — сказав на те адвокат, поглянувши з під лоба на свого помічника. — Ко-ли ви хочете, то може а написати, а там уже найясніший пан зробить, що їх ласка.

— Правда ваша, пане: цісарське слово значить, а не пані сендзі. Напишіть, паноньку, що жив мене зліцитував, а суд за живом обстав і правда мені не дав.

— Добре, я напишу. Зложіть п'ятнадцять срібників, а за тиждень приходіть до підпису! Се багато писанини.

Будний хвилину завагав ся. Адвокат замітив се і додав:

— До найяснішого пана не можна як

Бо нехай там 4-ка гніває ся за се, або й нї, все таки не гарно з єї сторони, що у своїх дописях до тепер ії словечком віколо про пана Сеницю не згадала. Сеж прецінь надто іскрава сторонність і брутальність і звісім ясно може стати причиною, щоб „Чи-тальня“ „Руслана“ з очей своїх членів раз на все усунула, а „Wiek“ запрено-мернувало.

Так, так д. 4-ко! Непотрібно лихо нако-їльсьте, і тому даруйте, що тим разом вас

широ і без пересади, застерігаючи ся перед усікими на сю тему підозріваннями о одновід-сторонність. Я мав вагоду належно приглянути ся як раз сїї важній прикметі укр. народу і тому ділячи ся моїми спостереженнями з читацями, осміяло ся додати, щоби скрівилися на душі усі цирко мислячі робітники в на-роді і не дуже то звертали увагу на напасти наших патріотів, котрі в боязни, щоби стан їх поєднання не уменшився пускати в народ такі вісти, яких або самі не розуміють або перекривши свої душі, намагаються ся натягати правду і ложно вмовляти в християнський загал селянства, що християнам не вільно в християнських організаціях розвиваються. Сей поклик мій основу на словах Шапікевича: „Очи ми вирвеш і душу ми вирвеш а не вирвеш милости нї віри не вирвеш, бо руске ми серце і руска віра“.

Bo й іккож представив би собі д. 4 ка нашу „Читальню“ касу без пана Сениці? Чи справді схотіло би ся котрому з інтелі-гентів бавити ся в „курсора“ і бірати по мі-сті що місяця за вкладками? О і часу би на-се не стало і волі!

I ні я.. нї, думаю, д. 4 ка, ві віякий ін-

шай член не підняв би ся того свого рода тяжкого труду і гірко — справді гірко було би з „Читальню“ наколиб так направду пан Сениця схотів „зревігнувати“. Та пересилені мабуть перейде спокійно. Виділ „Читальню“

прийме мабуть до відомості „обурен“ пана Сениці „на суспільніків“ і „зрадників“, які

его „Торговлю“ обминають а по „консумах“

купують, та позволять на дальнє стягане

вкладок у користь Товариства.

Но щоби й ширший загал не був скрив-дженій в історії розвою столиці Лемківщини, представлю вірно і докладно безпосередній факт, який став конечною причиною „Сениц-ківого“ пересилення в Сяніччині. „Ім'я уши, слышати.. да слышать!“

— — — — —

Впустила наша Сяніцка інтелігенція пана Теодора Сеницю у свій гурт, гласкала его, як могла, думав: I так нас мало — нехай буде більше.. може таки набере дещо куль-тури. Так ні!

Набравшись всіх достойнств у Виді-лах „Читальні“, „Філії“ Просвіти“ і „Бурса“, в перші яко касиер, в другій яко член Виділу а в третій яко головний „доставець про-віянтів“ для нашої Бурси — став відразу „великим політиком“ нехтуючи „всіх і всі“.

Коби лише „інтерес“ ішов! Та інтерес якось попав в застій. Надійшов великий піст, а що наш пан Сениця страх „релігійний“ (та „На-родна Торговля стала за часів его „урядова-ні“ конторою „Вперед у“) постановив примо-рить трохи голodom бутних бурсацьких гайдамаків, замикаючи їм безпідставно в Народній Торговлі товарів кредит.

Bo й іккож? Ті пайдократи мали пару місяців тому взад стілько „цивільної відваги“ що й відважились не віддати вібраних гро-ши в часі „коляди“ на хрест над своїм по-

будь писати, треба добре помислити.

Будний уже не надумував ся; виняв з платка три пяtkи, дав адвокатові і вдововіні війшов з канцелярії.

Петришин сидів мовчки і крутив папі-роску.

— Пане Петришин, — відозвався адво-кат. — Не відганяйте мені клієнтів!

Петришин почервоніло раптом лиць, ціла громада думок перелетіла близкавицю в его голові, але він сказав лише се:

— Адже то справа сківчена і програ-на...

— А вам що до того? Чи то ви будете рішати сю справу? Хоче хлоп просьби до цісаря — се его діло; наше діло — вислухати его і написати ему, а вже цісарське діло від-мовити ему і тим способом навчити, що пе-ред правом всі рівні, коли він нам не хоче ві-рити...

— Але-ж пан меценас такий знаний на-родолюбець-патріот — відважив ся Петришин замітити.

— І що з того? Не будьте ви такі за-надто загойні і не забувайте, що першим обовязком адвоката сповняти волю „сторони“ і з того жити. Памятаєте о тім, молодий чо-ловіче, — інакше не доробите ся самостій-ної канцелярії, не будете мати нї маєтку нї родини, нї спокою, нї поважання у „стороні“, товаришів і суспільності.. Я вже неодноразово писав до цісаря і жаден хлоп не нарі-кав на мене, хоч справу програв і у Відні.

Пошукайте між торічними актами просьбу

мершим товаришом Ядовським і гніву пана Сениці не злякалися.

О таких „демократів“ у Раду шкільну краєву післят. Раз-два із всіма зробила би порядок. Та вертаймо до Бурси. Біда! „Кonto“ замкнено і були би бідніти наші питомці з голоду погинули, наколи би не Виділ „філії“ Просвіти в Сяніці, під якої патронатом і опікою стоїть Бурса ім. Шевченка. Зійшли ся на раду і попросили пана Сеницю, щоби по-сплатити їго, задля яких причин замикає він доставу товарів до Бурси. І аж тепер вилізло „шило з мішка“. Пану Сениці за мало було сего, що за Бурсу відповідає Виділ, в котрого склад входять між іншими такі люди чести і майна, як проф. Гімн. Петришин, яко голова філії і настоятель Бурси, о. Савчак яко містоголова філії, а о. Константинович, яко секретар. „Я хочу мати Schwarz auf Weiss“ запоруку одного — сказав пан Сениця — котрій би ручив за довги і causa finita.

Над такою заявою пана управителя Торговлі відбулися аж дві надзвичайні наради. Перша не допровадила до нічого. На другу Виділові стали сходитися в порів обідові, щоби довідатися, чи справді діти в Бурсі мають обід і чи не належало би деянидек кредит товарів для Бурси отворити. Як звичайно у нас, Входить один, за ним другий, а що комплєт не має — читають часописи. Між іншими і ви-дні „Руслан“, до котрого приліпло чек з допискою: „Ваша передплатна кінчить ся з днем 31. III., що один з присутніх в голосі відчутує. Не сподобало ся се пану Сениці. Мов розярений лев кидав ся на чек, дре єго „в шматки“, кидав єго до печі і кричить: „Ага — будемо платити!“

Коментарі злишні.

Культура пана Сениці за себе говорить Позволю собі отже покласти мале питання: Як називати такого чоловіка, що забирає собі і нищить чужу (в тім случаю читальню) вла-сність?

Та й чи пан Сениця сам розпоряджався майном „Читальні“ Просвіти“ (I) і справою, які часописи має ся передплачувати?

Не лютуйте, пане Сеницю! Від тепер „Руслан“ у своїх дописях й о вас не забуде. Матеріалу аж занадто! Виділ „Читальню“ не стерпить того, щоби одніця других тероризувала і знеочочувала до Товариства.

Подібний виступ пана Сениці повинен вже раз наших людей навчити, як треба бути обережним у доборі членів в виділах і това-риствах.

І найбільші зусилля і найщіріша воля може зійти на нічо, коли така одніця своїм нетактом всю розібравася.

Се конче треба затягити на будучину!

Nec Hercules..

до цісаря хлопа зі Ступиці, Хмельника Івана, і зладте на такий самий лад просьбу отсему газді, що був.

По сих словах пан меценас пішов до своєї канцелярії, а Петришин виняв купу па-перів з шафи і почав перевертати.

Невесело було єму по сїї лекції пряні-пальської етики. Тут він дивив ся на папери, а в душі бачив перед собою то о. Ріпака то свого хлібодавця. Нічого казати, Гуменецький куди славніший патріот, як о. Ріпак, — ці-лим повітом трясе, голова політичної організації, чоловік незалежний, маючий.. І диви-ся, черпає з того самого жерела, що й о. Ріпак, тілько в пітеро більше і за меншу пра-цю. Така просьба займе годину або дві пи-сання — більше нї! І се має зробити не сам адвокат, тілько він, Петришин, бідний, залеж-ний чоловік, що головно в недостачі гроша не годен докінчitiти студій і писарю в тако-го „патріота“..

Петришин найшов просьбу Хмельника, відложив на бік, склав акта в шафу і засів до роботи. На столі лежала єго допис до „Громадського Голосу“, уже майже готова. Він зі злостию подер ї на дрібні куски і кинув до коша..

O. M.

Війна на Балкані.

Бльокада почала ся!

Бльокада вже почалася і обіймає чорнорурске і альбанське побереже аж по гирло Дріни. Вісти про грохове відшкодоване Чорногори в комбінаціями печати. Передовсім збори амбасадорів не займалися своєю справою, ані внесення досі не поставлено. Правдю в лише, що деякі великороджави, хотять уможливити Чорногорі позичку на господарське піднесене краю по війні, коли, очевидно, Чорногора буде поводити ся лояльно супроти великороджав. Однак сего ніяким способом не можна уважати відшкодованем за Скодру.

Пітверджені відомості, що Росія вплинула рішучу на Чорногору, щоби відступила від облоги Скодри. Наслідком сего Чорногора заперестала острілювати крість, а генеральний приступ досі не наступив.

Командант першої ескадри австро-угорської війської флоти котра, як звісно, бере участь в міжнародній демонстрації флоту проти Чорногори надіслав до міністерства війни телеграфично зміст заяві бльокади, яку заряджено в четвер рано: Зміст звучить: "Іменем міжнародної флоти, яка є представницею європейських великороджав, оголошує заряджене бльокади на побережу між портом Антіварі а гирлом ріки Дріни. Бльокада починається з 8. 10. цвітня і розтягається від 42° 6' до 41° 45' північної ширини, обімає всі порти, заливи, побережя, гирла рік, які належать ся в межах сих границь, а також всі біля побережа положені острови, супроти всіх кораблів всіх народностей. Кораблі, які перебувають тепер в межах області бльокади до 48 годин, т. є. до 8. рано дні 12. цвітня мають відплисти. Власноручно надано на кораблі „Короля Едуарда VII.“ дні 10. цвітня. Підпис: Цецилій Бурней, віце-дімірал і вождь міжнародної флоти."

Командант міжнародної флоти Бурней повідомив вчера команданта порту Антіварі урядово про бльокаду. І бльокада сейчас почала ся. Кораблі розіхалися відповідно до бережка.

Два війські кораблі англійські відплили з Мальти до Антіварі. Отже при бльокаді буде вже тепер аж 4 війські англійські кораблі.

Приятелі Чорногори раді би найти якийсь хосенний вихід для Чорногори. З Риму доносять, що по довгих переговорах удалось ся винайти формулу відшкодування для Чорногори, яка звікає ся Скодри; одержавши область між озером Скодрою а правим берегом ріки Бояни. Крім того одержить Чорногора дуже велику, безпрецентну позичку, яку виплатить Австрія, Італія і Росія. Чорногора домагається ще, щоби її призначено місто Сан Джованні ді Медуа.

"W. Allg. Ztg." стверджує на основі інформації з урядових кругів, що нікому відомо не звісно про переговори з Чорногорою в справі відшкодування за Скодру.

"Times", підчеркуючи однодушність європейських великороджав, заявляє, що всі круги в Австро-Угорщині можуть бути певні, що Європа постарає ся, щоби єї постанови шановано. Європа мусить бути вдачною Росії за уладжене румунсько-болгарською колотнечі. Для балканських союзників буде найхосенішее послухати волі Європи.

З урядового сербського жерела оголошується в Білгороді, що неправдиво є вість одного з білгородських дневників, повторена за граничними часописами, немов би російський посол Гартвіг повідомив предсідника кабінету Пасіча, що Австро-Угорщина вмашерувала би до Новобазарського санджаку, коли би Сербія безпреволочно не вицофала свого війска з під Скодри. Гартвіг не робив ніякого кроку у сербського правительства.

Перед миром.

Поодинокі представники великороджав в Софії одержали вже інструкції в справі вручения балканським союзникам відповіді великороджав. Ніві має наступити "demarche". У відповіді затверджено в справі відмежування Тракії формулу балканських держав. Предложені граници Мідія-Енос мають становити лише основу до дальшої дискусії.

В справі Егейських островів чотири острови перед Дарданелями мають остати в турецких руках а також ті, що в тепер в руках Італійців. Греція старає ся, щоби єї призначено острови Хіос і Мітилене і імовірно своє дома-

гане переведе. Відмежене Альбанії буде поліщено до рішення охоронним великороджавам. Граници Епіру визначать міжнародна комісія, порозумівшись з населенем. Є надія, що балканські держави приймуть сі усіліві.

Перше засідання міжнародної комісії для справи військового відшкодування має відбутися в Парижі, як зачувати, 19. цвітня. Зі сторони болгарського правительства їде на се засідання як відпоручник Стоянов.

Погасаюча війна.

В середу на лівім крилі лінії Чаталджі відбула ся слаба гарматна перстрілка. Вчера від 4. рано компанія турецкої піхоти під охороною гарматного огня з воєнних кораблів, вирушила із села Кастро і напала в заду на болгарську компанію в селі Гальо. Болгари розпочали сильний огонь; Турків розбито при помочі болгарського війска, що надбігло з головних становищ. По полуздні дві болгарські компанії піхоти в артилерію напали на село Кумбургра, прогнали ворогів і очистили побереже.

Грецька флота бомбардувала вчера Адреніт на побережу Анатолії і місцевину в Аясманні.

В Буллірі панувє спокій.

Заява Росії.

Російське міністерство загравничих справ оголошує таке донесене: Супроти військових успіхів союзних балканських держав вважалося для себе російське правительство головною свою задачею: Забезпечити побідникам оскільки можливі користі із побід. По замотаніх і трудних переговорах удалось ся сю ціль здійснити; союзники могли мати успіх лише в тім случаю, коли великороджави не будуть відшкодувати ся. Щоби могти зрозуміти і оцінити правдиву далекосягливість і значіння прислуги, зробленої Росією балканським державам належить собі пригадати трудності міжнародного положення і сутичку суперечних із собою інтересів. Умісцевлене війни було можливе лише під двома умовами: 1) Зречене ся областів і інших подібних користів великороджавами. 2) Зречене ся всяких окремих акцій зі сторони великороджав. Сі негативні умови крили в собі трету позитивну умову: ревізію створеного військового положення і примінення єго до інтересів великороджав, яких то інтересів великороджав вже не могли зреchi ся. Словене сих умов было зависиме лише від європейського концерту, якої рішення повзято іменем цілої Європи. Так само окремі акції великороджав могло перешкодити згідне признане обов'язуючої сили рішенів Європи. Вих обставинах скликано конференцію амбасадорів до Лондону; власне що йо покінчила она свою трудну задачу означена північної і північно-східної граници Альбанії.

(В сім місці депеша в перервана. Зміст докінчення між телеграмами. — Прим. Ред.)

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— Календар. В суботу: руско-кат.: Івана літтєв.; римо-кат.: Константина еп. — В неділю: руско-кат.: Іпатія; римо-кат.: Юстини.

— Недуга Св. Отця. "Localanzeiger" доносять з Риму: Св. Отець чує сильний біль в околиці задвої черевної оболони, причім є дуже вичерпаний і має вражінє, начеба єму очі заходили мракою. Нирки недужого є перевонені трійними творивами, які задережують їх діяльність. Крім того цілі органи є дуже ослаблені, а се ослаблене почалося від половиною марта і прибрало грізний признаки через недостачу апетиту. Стан значного пригноблення викликує ненормальна праця серця. Все те вказує на се, що Св. Отець страдає на недугу Брайта. Тепер находити ся в стані острого уремічного нападу, заостреного наслідком загальній недостачі відпорності організму. Загально виявляється обава, що діяльність серця не додіється. Пікарі є дуже затривожені, але Св. Отець обіцяв їм, що буде примінювати до всіх їх поручень.

— Віча польських людовців. На руки посла Стапінського наспілі звіти із 131 віч, які відбулися в цілім краю в обороні компромісової реформи виборчої.

— Новий вулькан в Африці. В східній Африці находити ся великий простір землі, який становить вульканічну область. На тій обла-

"Osservatore Romano" оголошує: Супроти донесення дневників не було до середи рано ніяких проявів горячка, стан здоровля Св. Отця є зовсім вдоволючий, але Св. Отець, як звичайно при інфлюенсі, мусить шанувати ся.

— Прогулька співаків зі Львова до Америки. Тижневник "Америка" (New Britain, Conn.) доносять: "Мужеский хор зложений зі всіх співаків і музичних товариств у Львові під управою славновісного п. д-ра Ст. Людвікевича приїде до Америки з початком липня і даста ряд концертів як для ширшої публіки так і виключно для Русинів. Члени хору будуть самі Українці, люди солідні, які хотять вказати, що руський народ не послідний, коли має такий гарний спів. На покриті коштів подорожні для співаків буде розвідана збірка по часописах". Небавом уконститується в Америці комітет, який займе ся збіркою запомог на ту співаку прогульку.

— Польські владики дальше проти виборчої реформи. Вчера по полуздні насиліла телеграма від архієпископа Теодоровича, що польські епіскопи порозумівшіся особисто ще раз відповідають, що з раз вибраного становища не можуть уступити.

Чому — питамо? Який розумний аргумент промовляє за опором? Отсе раді би всі почути; бо що польські владики під проводом архієп. Теодоровича (а може й за його спонуккою), не дивлячися на можливі наслідки їх кроку в співжитію обох католицьких народів, солідаризуються зі всепольсько-подоляцьким бльо-ком, про те вже знаємо.

Однак, здається, не почуюмо аргументів, якими руководяться польські владики що до виборчої реформи. Бо аргументи спілки Грабський-Ценський хиба не до лица церковним достойникам. Але їх нещасний крок робить своє, а тим, що намовили польських Владик до сего, лише й о те ходило... "Is fecit, cui prodest".

— По протиавстрійських демонстраціях. З Петербурга доносять, що протиавстрійські демонстрації, які відбувалися ся через два дні, викликали на царськім дворі і в правительстві величезне враження. В тих демонстраціях брало участь більше як 40 тисяч людей. Організацію сих демонстрацій займав ся генерал піхоти Скутаревський, який передше відбув нараду з міністром внутрішніх справ Макаровим і градоначальником Петербурга Грачевським. Оба мали згодити ся на уладження сих демонстрацій. Австро-угорський амбасадор вислав до Відня алярмуючі звіти, а генерал Берхольд уповажив єго звернути увагу російському правительству на небезпеку подібних демонстрацій. В наслідок сего появився царський указ, який заборонив офіціям брати участь в пансловістичних демонстраціях. Однак з того, що в демонстраціях брало участь 1.000 офіціїв, видно, що в офіційському корпусі є сильно розвинена протиавстрійська агітація. — З Києва доносять, що також там відбула ся славянська демонстрація при участі кільканадцяти тисяч людей. Демонстранти пішли під болгарський консуліят, де консул вийшов на балкон, подякував за чувства симпатії. Відтак цілій похід пішов під грецький консуліят, де уряджено овациою коло пам'ятника Олександра II; маніфестанти на вколошках відспівали царський гимн. Поліція держала ся з далека.

— Хто уживав товарів з маркою У. П. Т., причиняє ся до піднесення поваги Товариства і піднімає жертву фабриканта на рідину школу.

— За шпигунство. Карний суд у Варшаві засудив австрійського офіцера 40. п. п. Роберта Валаха, спійманиго в кінцем минувшого року коло Литовського Берестя і перевезеного відтак на "Павяк", на 6 літ тяжких робіт. Розправа прислухував ся австрійський консул.

— Убийство. Однієї принесло "Діло" алярмуючу вість зі Східнії, що на двох учительах Левицкіх і Лозинськіх сповнено політичне убийство. В останнім числі сеї часописи простували сю вість "лише" о стілько, що убито лише Лозинського і то не в політичної, але з якоїсь любовної понуки.

— Віча польських людовців. На руки посла Стапінського наспілі звіти із 131 віч, які відбулися в цілім краю в обороні компромісової реформи виборчої.

— Новий вулькан в Африці. В східній Африці находити ся великий простір землі, який становить вульканічну область. На тій обла-

сти, повній вигаслих від давна вже мертвих, вульканів, дав знак життя перед кількома місяцями новий вулькан, на північ від озера Ківу. Перший вибух сего вульканів наступив дні 6. грудня 1912. р. Видно єго було дуже добре з місцевини. Кісній, з віддалі 20 км. Очевидці сего страшного явища розказують, що вечером 6. грудня далися чуті глухі підземні громи і нечайно вибухи полумінь з вершиною однієї з гір, при чому освітлила всю околицю. Стовпи огня, які викидав кратер, мали доходити до 400 метрів висоти. В три тижні по сім першім вибуху оглянено новий кратер. Єго обвід виносив 100 м, а промір отвора коло 70 метрів. Ліва плила з него без перерви потоками до озера Ківу. Вода сего озера кипіла прямо в тих місцях, де сходилося кілька потоків вульканічної ляви. На дальших точках озера теплота значно піднесла ся. В наслідок сего вигинули всі риби в озері. Видобуваючи ся з кратеру гори попелу розносив вітер на всі сторони, так, що земля була покрита на просторі кільканадцять кільометрів грубою верствою попелу. Вибухи нового вулькану тревали ще з початком січня. Тепер в їх супокійний.

Олександр Барвінський.

Спомини з моого життя.

(Дальше).

21. Моя відрада в нещастю — в праці. Перший руський концерт в Тернополі. Перші Шевченкові роковини і засновини „Рускої Бесіди“. Заклади читалень на Поділі і популярні виклади. Хоральний спів по селах і містах.

Відради серед тих родинних нещасть, котрі так часто на мене спадали, глядів я в безнастній праці шкільні і письменські, а о скілько ще старчило часу, обертав єго на прилюдну діяльність для розбудження народного життя.

Окрім Товариства „Руска Бурса“ і філії товариства „Просвіти“ не було в Тернополі осередка, котрий став би огнищем народного життя і руху, міг зединити і одушевити Русинів в Тернополі і околиці і розбудити між ними прислану національну съвідомість і діяльність. У нас в Тернополі тоді не було навіть спільної хати, деб Русини могли зібрати ся, поговорити, обмінити гадки між собою та розвести товариске життя. Задля недостачі такого місця для сходин, засідання „Рускої Бурси“ і філії „Просвіти“ відбувалися в адво-катській канцелярії д-ра В. Лучаківського. Та щоби підготовити основи до витворення такого осередка, такого спільнотного огнища руського народного життя, треба було передовсім розбудити місцеву і окочичну руську інтересію, заграти її і одушевити.

Таку задачу могла словнити тілько наша народна пісня, а в тих змаганнях стала мені щирою помічницею моя подруга, що перед тим уже виступала на Шевченкових вечірниках і при інших таких нагодах у Львові.

На відлії „Рускої Бурси“ подав я в грудні 1881. р. внесене, щоби на дохід сего товариства устроїти руський концерт. Однак ся доси нечувана в Тернополі гадка зустрінula ся з великими сумнівами і зневірю. Правда, що в самім Тернополі не було тоді руських музичальних сил, щоби могли самі здійснити сю гадку, але ж я радив спровадити хор зі Львова, а крім того і моя подруга приобіцяла взяти участь. Чимало труду стояло, щоби розвіята сумніви і зневірю видлу „Рускої Бурси“, бо майже всі побоювалися, що руський концерт не вдасться, що по-несемо значні видатки, котрі не вернуться, що лише осоромимо ся. Але на останку видлу „Рускої Бурси“ приняв мое внесене, а з членів видлу „Рускої Бурси“, як і з членів видлу філії „Просвіти“ утворився комітет, котрий мав заняти ся переведенем сеї гадки в життя.

Я звернувся відтак до пок. Наталії Вахнянини, котрий звичайно займався у Львові уладженем концертів на роковини Тарасові і обертався в львівських музичних кругах. На день 1 го лютня 1882. р. назначено перший руський концерт в Тернополі в давній театральній салі в т.зв. Новім Замку (побіч Старого Замку, переміщеного на касарню). З того часу, як ще там гостила Руський народний театр в шістдесятих роках,¹⁾ не чути там було руського слова і руської пісні. Вість про руський концерт, рознесена по Поділлю висловами запрошеннями комітету, розбудила руську інтересію в Тернополі і околиці, а на концерт зіхало ся стілько людей, що ледви половина могла найти приміщення²⁾, інші з жалем були привелені відійти домів.

Проф. Вахнянин привіз що найліпших співаків зі Львова (між ними пок. Ардана, О. Стрийського, нині крилошанина перемиського ін.). Твори руських композиторів Вербицького (хоральні: Цвіті мої весняні і Гей по горі, по високій), Давида (Ой у полі) і Лисенка (Ой чого ти почорніло), Кропивницького (Соловейко) і Вахняніна (тріо з супроводом фортепіано і фігармонії „Наш рай“), декламація Вахняніна Шевченкового „Титара“ викликали незвичайнє одушевлення. Др. Лучаківський, котрий з такою зневірою відносився до порушової мною гадки про руський концерт, не посідав ся з радості і написав до „Діла“ (ч. 9. з 15. лютня 1882.), що концерт „удав ся під кожним взглядом прекрасно. Що артистична часть випала прекрасно, се не дивота, бож виступала тут частина мужеского хору зі Львова під проводом проф. Вахняніна а при участі

заного подільського соловійка п-ні Барвінської, а публіка була так вдоволена, що навіть Поляки признають, що лішого чогось і желати годі“. А другий дописець пок. проф. Петро Левицький, котрий присвятив се му концертови окремий фейлетон, зазначив,

що після концерту „довго ще проходжувався, щоби успокоїти себе. Довго ще гомоніли пісні в моїй душі, довго ще стелилися мої зворушені думки по нашій широкій країні, а уста шептали щире „спасибіг“ тим щирим душам, що розбудили наше Поділє з єго дрімоти“. (ч. 10. з 18. лютня 1882. р.). Відлі „Рускої Бурси“ був величеський вдоволений, бо дістав мімо значних видатків 176 зр. чистого доходу і міг би був в друге стілько дістати, але сала не могла помістити всіх, що добивалися ся вступу. Зазначив також др. Лучаківський у своїй дописі відрадну пропозицію, що публіка складала ся переважно з Русинів, духовної і світської інтересії, і з місця та селян, котрих також немало бачилисьмо. Ся обставина в великої ваги, бо она доказує, що ще не придушила любов до всого, що своє, що на слабий лише поклик спішать вже наші Подоляки, щоби зложити в жертву хоть останній шелюг на ціль народну“.

Але з усіх найбільш вдоволеним і щасливим був я, бож в останніх днях перед концертом не тілько що мав чимало праці около приготування всого для концерту і угощання та приміщення приїжжих львівських гостей-співаків, але переживав страшну тревогу о єго успіх. Якакебудь перешкода або препони що до приїзду львівського хору могла знівечити ціле задумане і у всіх подробицях приготоване діло а тоді очевидно вся одвічальність за невдачу, всі нарікання і докори були би звернули ся проти мене. Світлій успіх і гарний вислід розбудили подільську Русь до нового життя, вплили в ю віру в свої сили а для мене були понукою до дальшої народної роботи око освідомлення і організації Русинів в Тернополі і на Поділлю.

(Дальше буде).

1) Спомини ч. I. 63.

2) Сала театр. в Н. Замку майже таких розмірів, як львівська сала Народного Дому.

Телеграми

з дня 11. цвітня.

Петербург. В комунікаті рос. міністерства війни вказано дальнє (гл. статю: Війна на Балкані), що Росія згодила ся на влучене Скодри до Албанії, бо се місто заселене Албанцями. Дальше замічує ся, що король Микола не просив Росії дозвіл на ведене війни і хибо числить тепер на загальну європейську заверху, при якій Чорногора могла би легким коштом скористати. Рос. правительство, зазначує дальнє комунікат, надіє ся, що Чорногора покине свої уперті змагання здобути Скодру, а за то Європа поможе її двигнутити ся з економічного занепаду.

Четнія. (ТКБ). Оден з кораблів межи народної ескадри придержав королівський яхт „Румія“, що плив з трема вітрильниками, на вантаженими мукою, до гирла ріки Бояни.

Букаршт. Подана перед кількома днями вістка, що наслідком престола і кн. Кароль будуть на Великінських съвітах в Петербурзі, в неправдива. Насідниця престола Марія в неділю вийде на лічеве до Дакс (у Франції недалеко Біскайського заливу).

Петербург. Куратор петербурзького округа наукового видав приказ до директорів середніх шкіл, в котрім заборонюється ученикам брати участь в зборах і демонстраціях.

Петербург. „Нове Время“ доносить, що генерал Скутаревский скликав на неділю два панславістичні збори, щоби вразити симпатію Чорногорцям. Міністер внутрішніх справ позволив на сю маніфестацію під условиною, що генерал особисто обійме провід в ній і возв'ємъ на себе відвічальність за евентуальні заколоти.

Петербург. Австрійський амбасадор гр. Турн одержує день в день листи з погрозами. Під час перших демонстрацій генерал Трачевський через цілий час демонстрації перебував в австрійській амбасаді.

Звичайні загальні збори

Тов. кред. „Своя Поміч“ стов. зареєстр. з обм. пор. в Миколаєві відбудуться дні 12. и. ст. мая о год. 3. по пол. в комнаті Товариства зі слідуючим порядком днівним:

1) Отворене зборів. 2) Відчитане протоколу в послідніх загальніх зборів. 3) Звіт Дирекції з діяльності і рахунків за 1912 р. 4) Звіт Комісії Контрольної за 1912 р. в зв'язку на уделені абсолюторії Дирекції. 5) Зміна §§. 13 і 16 статута товариства. 6) Вибір 1 члена Ради Надзвіраючої і 2 заступників. 7) Затверджене вибору 2 члена Дирекції і 2 заступників. 8) Розділ зиску. 9) Внесення членів.

В браку комплекти вимагаючого §. 65.

статута, відбудеться другі загальні збори того самого дня і з тим самим порядком днівним о год. 4 по пол. без огляду на число присутніх членів.

За Раду Надзвіраючою:

о. М. Гаврилюк А. Одноріг
голова. секретар.

521(1)

Чудові образи кисти арт. маль. п. О. Куриласа.

I. Пречиста Діва — Мати Руского краю.

II. Ісус Христос — небесний Учител.

Сі чудові образи (одинокі на народних мотивах) вийшли вірю після оригіналів у всіх природних красках, на карточні величини 35×55 см.

Ціна за пару оправлених образів:

в рамках дубових з опакованем К 20—

” золотих “ 24—

” магнонів ” 28—

” спеціальних ” 34—

Висилка: М. Кривецький. Львів Ринок ч. 10.

520(Х)

!!! Свій до свого !!!

Перший УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИКОВИЙ ДІМ
Музичних Струнів

ОРКАН —

у Львові, ул. Тиха ч. 1.

поруче по найдешевших цінах: скрипки баси, цитри, флети, кларнети, труби, бубни і т. д. та закладає цілі сокільські, січові, читальняні й школіні струнні або дуті оркестри на всякий склад.

Цінник даром.

Віїзж зі Львова

з головного двірця:

До Кракова: 12·35, 3·40, 8·22, 8·35, 2·45, 3·45*, 5·46†, 6·05, 7·00, 7·30, 11·10.

* до Ряшева,

† до Мшани.

До Півволочиск: 6·10, 10·35, 2·27, 2·50†, 8·40, 11·13.

† до Красного.

До Черновець: 2·50, 6·10, 9·15, 9·37, 2·25, 3·05*, 6·28†, 7·58*, 11·00.

* до Станіславова, †, до Коломиї. *) до Ходорова кожого попереднього дня перед неділею святого.

До Стрия: 6·00, 7·30, 1·45, 6·05, 11·25.

До Самбора: 6·58, 9·05, 3·50, 10·56.

До Сокала: 7·35, 2·21, 8·00, 11·35*.

*) до Рави рускою (лише в неділі).

До Яворова: 8·40, 5·45.

До Підгасць: 5·55, 4·55.

До Стоянова: 7·55, 6·00.

з дівірця „Львів-Підзамче“:

До Півволочиск: 6·25, 10·55, 2·42, 3·07†, 9·01, 11·30.

† до Красного.

До Підгасць: 6·09, 1·21*, 5·15, 10·40\$.

*) лише до Винник. \$) до Винник лише в суботу і неділю.

До Стоянова: 8·12, 6·17.

з дівірця „Львів-Личаків“:

До Підгасць: 6·28, 1·40*, 5·36, 10·59\$.